

dodaje još svila ili japanski papir,²⁵ čime se gubi osnovna svrha ovog postupka. Treba, naime, imati na umu da se s obzirom na način izvedbe, pogotovo na stroju, papirnom masom popunjavaju dijelovi koji nedostaju, dok se ona mjesta gdje je papir samo slab ne popunjavaju, odnosno na njima se prekriva tekst. Nije podesna ni za restauriranje dokumenata oštećenih od kisele tinte, osim u slučaju ako su već ispali veći dijelovi dokumenta s tekстом. Ne mogu se restaurirati dokumenti pisani tintama ili bojama topivim u vodi a da se prethodno ne zaštiti tekst.

Kod nas u Jugoslaviji ova se metoda za sada još nigdje praktički ne primjenjuje, iako bi mogla biti vrlo korisna, tako da se u nekoliko ustanova razmišlja o nabavi odgovarajućeg stroja, bilo iz inozemstva, bilo vlastite konstrukcije. Prikupljanje potrebnog inventara i uvježbavanje ručnog postupka, uz ostale metode restauriranja dokumenata na papiru, koje se kod nas primjenjuju, za sada ne bi imalo posebnog smisla.

T. Ribkin-Puškadija

POSTDIPLOMSKI STUDIJ POMOĆNIH POVIJESNIH ZNANOSTI (2. godina)

Školske godine 1972/73. nastavljen je na Filozofskom fakultetu u Zadru (Sveučilište u Zagrebu) postdiplomski studij iz pomoćnih povijesnih znanosti. U drugoj godini rad se odvijao prema smjerovima za koje su se opredijelili polaznici.

Svi polaznici su slušali kolegije koji se odnose na istraživački znanstveni rad na području povijesnih znanosti. Unutar tog za sve obaveznog smjera polaznici su slušali ove kolegije:

Dr Božo Težak, Metodologija i tehnika znanstvenog rada

Dr Stjepan Antoljak, Metodologija i tehnika znanstvenog rada u povijesnoj znanosti

Dr Nada Klaić, Izvori za povijest i kritika izvora

Dr Nada Klaić, Srednjovjekovna historiografija

Dr Mirjana Gross, Suvremeni pravci u historiografiji

Dr Branimir Glavičić, Srednjovjekovni latinitet

Mr Mira Mikačić, Stručni katalog.

Od specijalnih smjerova polaznici su se opredijelili uz znanstveno istraživački rad i za muzeologiju (3), bibliotekarstvo (2) i arhivistiku (5), a jedan dio je ostao samo na smjeru znanstvenoistraživačkog rada (5).

Specijalizacija iz arhivistike obuhvaćala je upoznavanje osnovnih smjerova s područja arhivističke teorije i prakse, zatim zaštite, konzervacije i restauracije arhivske građe, i uvođenje u literaturu tih područja.

Inž. Tatjana Ribkin, viši konzervator Arhiva Hrvatske, održala je predavanja o čuvanju, zaštiti i restauraciji arhivske i bibliotečne građe. U svojim predavanjima osvrnula se posebno na ove probleme: priroda materijala koji ulaze u sastav dokumenata, rukopisa i knjiga; fizikalni, kemijski, biološki i drugi faktori koji utječu na oštećivanje arhivskog i bibliotečnog materijala; čuvanje i zaštita; principi restauriranja te oprema restauratorske radionice ili laboratorija, značajniji centri za restauriranje bibliotečnog i arhivskog materijala. Uz predavanja polaznici su prigodom konzultacija s predavačem u laboratoriju za konzervaciju i restauraciju Arhiva Hrvatske upoznali opremu i faze rada na restauraciji pojedinih vrsta dokumenata.

²⁵ Mirka Symonova, *Das Lösen vom verschimmelten Papier mit der Methode des Hydrophobierens*, »Mitt. d. IADA«, 2 (1970) 35/36, str. 319–320.

Bernard Stull, direktor Arhiva Hrvatske, u svojim predavanjima obradio je neka temeljna pitanja suvremene arhivistike i arhivskog zakonodavstva kod nas i u svijetu.

U predavanju o *tendencijama razvitka suvremene arhivistike* dao je detaljan pregled problematike suvremene arhivistike kako ona proizlazi iz priručnika za arhivistiku, iz različitih diskusija Okruglog stola (Table ronde des archives) što ga organizira Međunarodni arhivski savjet, međunarodnih arhivskih kongresa i iz problema koji se naglašavaju u arhivskim časopisima, a posebno se osvrnuo na probleme arhivske službe u Hrvatskoj. U vezi s *problemom arhivske građe u nastajanju* (registraturna građa) razradio je predavač teoriju i praksu u svijetu i kod nas, posebno s novim usmjerenjem na osnivanje tzv. »sabitirnih centara« (tzv. međuarhivskih ustanova, odnosno pret-hodnog arhiviranja).

Posebna je pažnja posvećena problemu *znanstvenih informativnih pomagala* u arhivima i problemima mehanografske obrade podataka te stvaranju dokumentacijsko-informativne službe u arhivskim ustanovama.

Uz to su opširnije obrađeni i problemi *valorizacije i kategorizacije arhivske građe* i problemi *arhivskog zakonodavstva* u inozemstvu i kod nas.

Dr Sergij Vilfan u svojim je predavanjima obradio *problem sređivanja* arhivske građe u teoriji i praksi.

Specijalizacija iz arhivistike nije po naravi studija imala zadatak školske obrade arhivistike, već obradu specijalnih problema koji su od posebnog značenja u suvremenoj arhivistici.

Zasluga je predavača što su polaznike uveli u temeljnu suvremenu literaturu o problemima arhivistike i naglasak stavili ne samo na praktični rad već i na uvođenje u znanstveni pristup arhivskoj problematici, što je zapravo osnovni zadatak postdiplomskog studija.

Polaznici su osim predavanja bili obvezni da 30 dana provedu i na praktičnom radu u jednoj arhivskoj ustanovi i da se tako upoznaju s oblicima i fazama rada na obradi arhivske građe i problemima koje pred suvremene arhive postavlja raznovrsna građa u nastajanju.

Cjelokupna struktura postdiplomskog studija pomoćnih povijesnih znanosti pri Filozofskom fakultetu u Zadru usmjerena je prvotno na uvođenje u znanstveni rad s područja pomoćnih povijesnih znanosti s posebnim naglaskom na srednjovjekovnu povijest. Ipak specijalizacija iz arhivistike nije se ograničila na obradu i probleme samo starije arhivske građe već je obuhvatila i probleme građe u nastajanju. Korisnost takvog studija od velikog je praktičnog značenja, ne samo za polaznike nego i za unapređivanje arhivske službe u nas. Svakako, organizatori tog studija u budućnosti trebat će uvrstiti u program i detaljniju obradu pitanja u vezi s problemima vanjske službe i mehanografske obrade arhivske građe.

J. Kolanović

BRIGA ZA CRKVENE ARHIVE

Biskupska konferencija Jugoslavije (BKJ) donijela je na svom zasjedanju 10. svibnja 1973. *Statut Vijeća BKJ za crkvenu umjetnost, arhive i knjižnice* (Vijeće UAK BKJ). Ovo je Vijeće osnovano da bude »savjetodavno i studijsko tijelo BKJ i njenih članova za pitanja u vezi s crkvenom umjetnošću, arhivima i knjižnicama i ostalim crkvenim kulturnim blagom« (čl. 1), a svrha mu je »pružati pomoć i suradnju biskupima i crkvenim ustanovama pri rješavanju pitanja koja su u vezi s crkvenom umjetnošću, crkvenim arhivima, knjižnicama i ostalim kulturnim blagom Crkve« (čl. 2).